

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และคุณภาพของคน ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจึงเน้นคนเป็นศูนย์กลาง ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่หลายฝ่ายต้องร่วมมือรับผิดชอบ ทำหน้าที่อย่าง ประสานสัมพันธ์กัน โดยให้ทุกส่วนของสังคมมีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งระบุไว้ในมาตราต่างๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษา เช่น การจัดการศึกษาให้ยึดหลักกว่าเป็นการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคล ในชุมชนทุก ฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดย จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่าง ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5-27) ซึ่งสอดคล้อง กับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2559) ฉบับปัจจุบัน ที่ได้ระบุถึงการพัฒนาคุณภาพ ของคนไทยเพื่อพัฒนาชีวิตของคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะเป็นเช่นนี้ได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลต้องได้รับการเลี้ยงดู ได้รับการถ่ายทอดอบรมจากครอบครัวและได้รับประสบการณ์อย่างดีจากทั้งสามส่วนคือ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนประกอบกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5-6)

เด็กปฐมวัย ได้แก่ เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการ ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาท สัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ สร้างสรรค์ เล่น ทดลอง ค้นพบตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการศึกษาที่มุ่งให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาการ พัฒนาการ การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการศึกษาระดับอื่น โดยเน้นการอบรมเลี้ยงดูควบคู่ไปกับการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสติปัญญา ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการที่ถูกต้องก็จะช่วยพัฒนาเซลล์สมอง ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เป็นการวางรากฐานการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีพื้นฐานของการพัฒนาการที่ดีและสามารถพัฒนาไปได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (จนินฐา เปรมพงษ์, 2550, หน้า 2)

สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ จัด โดยมีลักษณะการดำเนินการและวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยแตกต่างกัน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอันได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเป็นหน้าที่หลักของครอบครัวโดยผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดฝึกให้เด็กร่วมมือกับผู้อื่นผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ตรงและมีความสุขต่อการเรียนรู้ทั้งนี้ การพัฒนาการเด็กควรเริ่มต้นจากครอบครัว โดยเฉพาะช่วงวัยเด็กนับเป็นช่วงวัยที่ครอบครัวมีอิทธิพลต่อเด็กโดยตรงผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการวางรากฐาน และมีบทบาทต่อการพัฒนาเด็กเป็นอย่างยิ่ง (สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์, 2544, หน้า 149) โดยการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ โรงเรียน จำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือ โรงเรียนให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดูให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากอีกด้วย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542, หน้า 23)

ในการปฏิรูปการศึกษา พบว่าในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา มีการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเรียนรู้ของนักเรียนในประเทศต่าง ๆ มากมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 45) เช่น โครงการ PEP (Parents as Education Partners) คือ พ่อแม่เป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา โดยมีกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน เครือข่ายโทรศัพท์ การเป็นอาสาสมัครช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน จากการประเมินผลพบว่า เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีระเบียบวินัยดีขึ้น จึงเห็นได้ว่า

การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นมาก จึงต้องสร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบ เกิดความตระหนักและรับผิดชอบร่วมกัน

ในการพัฒนาสังคม พ่อแม่ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาเพราะพ่อแม่เป็น ครูคนแรก ของลูก เป็นผู้ชี้โลกกว้าง เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทางด้านร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2561) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ตามแนวทางปฏิรูปด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ คือกำหนดให้มีการพัฒนา และเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทของครอบครัว และสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลานทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา และการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการตามวัยอย่างมีคุณภาพและมีความพร้อมในการศึกษาและเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 14-15)

เป็นที่ยอมรับว่าการพัฒนาเด็กที่ดีเริ่มจากครอบครัว เด็กจะเติบโตและมีคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพอย่างไร จะเป็นคนดี มุ่งทำประโยชน์แก่สังคม หรือจะเป็นด้อยศักยภาพส่วนหนึ่งย่อมขึ้นกับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัว เป็นสำคัญ เพราะนอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยสายเลือดแล้วยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่พึ่งตนเองได้ ครอบครัวเป็นแบบอย่างหล่อหลอมความรู้สึนึกคิด พฤติกรรม ตลอดจนจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังค่านิยม ความรักและคุณค่าของการมีชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 1-6) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญที่สุด คือครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองและบุคคลในครอบครัว ทั้งนี้เด็กต้องอาศัยสถานการณ์ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเป็นองค์ประกอบในการพัฒนา (นภเนตร ธรรมบวร, 2540, หน้า 136) ดังนั้นพ่อแม่ ในฐานะที่เป็นครูคนแรกของลูก จึงมีความสำคัญในการพัฒนาควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมของทุกส่วนของสังคม สอดคล้องกับสุมน อมรวิวัฒน์ (2545, หน้า 180) ที่กล่าวว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลในสถาบันครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มการเรียนรู้ของชีวิตลูก พ่อแม่เป็นครู คนแรกและเป็นครูที่ติดตามสอนลูกไปทุกช่วงวัย และพ่อแม่ ผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญในการ “สั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัย” ให้แก่เด็ก

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาดังกล่าวมาข้างต้นดังที่ ดุจดาว สุภากร (2548, หน้า 116) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาในการประเมินพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการประเมินพัฒนาการเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ ประนอม ถาวรสิน, (2549) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความต้องการในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการที่จะให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย หรือสร้างให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก และเห็นความจำเป็น ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ต้องทำให้ทุกฝ่าย มีความเข้าใจตรงกันและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ช่วยเหลือและสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ วิจิต ภาคอินทรีย์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียน ชุมชน สถาบันครอบครัว ย่อมมีส่วนในการสร้างพลังอันแข็งแกร่ง คำจูงกันให้เกิดผลดีแก่เด็กและเยาวชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มากขึ้น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยศูนย์เด็กเล็กจำนวน 5 ศูนย์ มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 378 คน ครูจำนวน 26 คน ในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง พร้อมกำหนด บทบาทของผู้ปกครองและตัวแทนผู้ปกครองเพื่อเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาบางประการ กล่าวคือ ขาดการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน (เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น, 2556)

จากปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเผยแพร่ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันหรือไม่
4. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมือง วังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

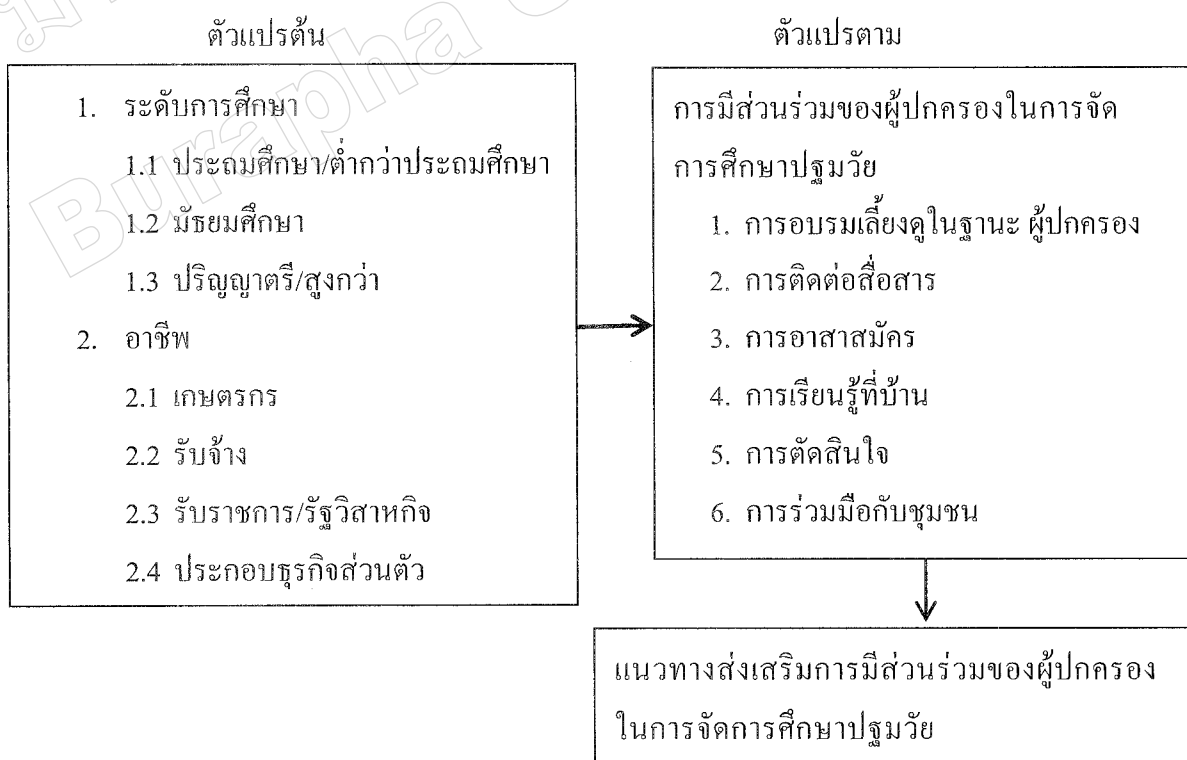
สมมติฐานของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ที่มีอาชีพต่างกัน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของเอปสไตน์ (Epstein, 1997) ที่ได้เสนอโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) การอาสาสมัคร (Volunteering) การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) การตัดสินใจ (Decision Making) และการร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with Community)

ดั่งภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของเอปสไตน์ (Epstein, 1997) ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting)
2. การติดต่อสื่อสาร (Communicating)
3. การอาสาสมัคร (Volunteering)
4. การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home)
5. การตัดสินใจ (Decision Making)
6. การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with Community)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีอายุ 3-4 ปี ศูนย์เด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2556 จำนวน 385 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีอายุ 3-4 ปี ศูนย์เด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2556 ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 194 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับและอาชีพของผู้ปกครอง

3.1.1 ระดับการศึกษา

3.1.1.1 ประถมศึกษา/ต่ำกว่าประถมศึกษา

3.1.1.2 มัธยมศึกษา

3.1.1.3 ปริญญาตรี/ สูงกว่า

3.1.2 อาชีพ

3.1.2.1 เกษตรกร

3.1.2.2 รับจ้าง

3.1.2.3 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

3.1.2.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ได้แก่

3.2.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

3.2.2 การติดต่อสื่อสาร

3.2.3 การอาสาสมัคร

3.2.4 การเรียนรู้ที่บ้าน

3.2.5 การตัดสินใจ

3.2.6 การร่วมมือกับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้ความสนใจและเข้าร่วม กิจกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งเน้นตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545

2. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในศูนย์เด็กเล็ก ที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ปี ในโรงเรียน ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง บทบาทที่ผู้ปกครอง ปฏิบัติ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มี 6 ด้าน ตามแนวคิดของ เอปสไตน์ (Epstein, 1997) ได้แก่

3.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting) หมายถึง การที่โรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเลี้ยงดูนักเรียนปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และอบรมให้เป็นคนดี ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร (Communicating) หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ ผู้ปกครองได้มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียน จัดขึ้น

3.3 ด้านการอาสาสมัคร (Volunteering) หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ ผู้ปกครองเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนตามความสมัครใจและความสามารถ ในด้านการจัด การเรียนรู้ และงานในชั้นเรียนอื่น ๆ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนปฐมวัยให้เกิดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.5 ด้านการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น กำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนปฐมวัย และประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนปฐมวัย ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.6 ด้านการร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with Community) หมายถึง การที่โรงเรียนและผู้ปกครองร่วมกันเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากร บุคคลในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนปฐมวัย พัฒนาผู้ปกครอง และพัฒนาโรงเรียน ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ประถมศึกษา/ ต่ำกว่าประถมศึกษา หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือเทียบเท่า และผู้ที่ไม่มีวุฒิการศึกษา

4.2 มัธยมศึกษา หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า หรืออนุปริญญา

4.3 ปริญญาตรี/ สูงกว่า หมายถึง ความรู้ของผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ หมายถึง งานที่ให้รายได้หลักของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยในสังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น ประกอบด้วย

5.1 เกษตรกร หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพด้านการเพาะปลูก หรือ ปศุสัตว์

5.2 รับจ้าง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ปฏิบัติงานในบริษัทห้างร้าน รวมถึงผู้รับจ้างทำงานต่าง ๆ ที่ต้องใช้แรงงาน

5.3 รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ การบรรจุในหน่วยงานราชการ รวมถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

5.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว หมายถึง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รวมถึงอาชีพค้าขาย

6. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้ที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดู และรับผิดชอบนักเรียนปฐมวัย ในปีการศึกษา 2556 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วโดยกำหนดให้นักเรียน 1 คน มีผู้ปกครองได้ 1 คน

7. นักเรียนปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย เด็กหญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปี ที่ศึกษาอยู่ในศูนย์เด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2555

8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัย ในเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำนวน 5 ศูนย์

9. เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น หมายถึง เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University